

2021-03-18
Ku2021/00875

Kulturdepartementet

Statens historiska museer
Box 5428
114 84 Stockholm

Uppdrag att lämna förslag till inrättandet av Sveriges museum om Förintelsen

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statens historiska museer att lämna förslag till inrättandet av Sveriges museum om Förintelsen som ett museum inom myndigheten. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Kulturdepartementet) senast den 18 juni 2021.

Bakgrund

I regeringsförklaringen efter valet 2018 tillkännagav regeringen att ett nytt museum skulle inrättas för att bevara och föra vidare minnet av Förintelsen. I juli 2019 tillsatte regeringen en statlig utredning (dir. 2019:36) med syfte att lämna förslag på hur ett museum om Förintelsen ska inrättas.

Utredningen lämnade sitt betänkande Sveriges museum om Förintelsen (SOU 2020:21) den 15 april 2020 och remitteringen av betänkandet är avslutad (Ku2020/01036).

Förslaget att museet inrättas vid en av de statliga befintliga museimyndigheterna är ett av utredarens alternativ till organisatorisk lösning. Regeringen delar den bedömningen. Enligt förordningen (2014:1079) med instruktion för Statens historiska museer har myndigheten bland annat till uppgift att främja kunskapen om och intresset för Sveriges historia och att bevara och utveckla det kulturarv som myndigheten förvaltar. I myndigheten ingår redan ett flertal museer. Myndigheten har samlings- och arkivkompetens, kompetens inom olika pedagogiska metoder samt tillgång till expertis för att producera utställningar och digitalt material. Vidare har myndigheten till uppgift att verka för ökad kunskap grundad på forskning

och samverka med universitet. Att inrätta Sveriges museum om Förintelsen inom Statens historiska museer markerar att Förintelsen på olika sätt är en del av Sveriges historia. Myndigheten har därtill redan en etablerad samverkan inom sakområdet, både med internationella organisationer och med civilsamhället i Sverige.

Närmare om uppdraget

Uppdraget ska utföras med utgångspunkt i de bestämmelser som finns i museilagen (2017:563).

Statens historiska museer ska inom ramen för uppdraget lämna förslag på:

- hur Sveriges museum om Förintelsen ska organiseras i relation till Statens historiska museers befintliga verksamhet,
- ändringar i myndighetens instruktion och regleringsbrev som är nödvändiga för inrättandet av museet,
- vilken inriktning som Sveriges museum om Förintelsens verksamhet bör ha (i enlighet med Stockholmsdeklarationen från 2000 samt IHRA:s Ministerdeklaration från 2020). En utgångspunkt ska vara berättelser från överlevande med anknytning till Sverige, samt
- vilka av de uppgifter som i dag utförs av Forum för levande historia som bör samlas i det nya museet. Detta förslag ska utarbetas i dialog med Forum för levande historia.

Vidare ska Statens historiska museer inom ramen för uppdraget lämna underlag som beskriver:

- ekonomiska och personella konsekvenser för myndigheten vid inrättandet av museet samt en beräkning av de årliga kostnaderna, dels under uppbyggnadsfasen, dels för den fullskaliga museiverksamheten. Underlaget ska utgå från det förslag som lämnades i betänkandet Sveriges museum om Förintelsen (SOU 2020:21) samt beakta kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet. Vidare ska underlaget visa på en flexibilitet utifrån olika nivåer av medelstildelning,

- museiverksamhetens lokalbehov utifrån den inriktning som föreslås inom ramen för uppdraget, givet en lokalisering i Stockholm. Underlaget ska innehålla en beräkning av kostnader för lokalisering av museiverksamheten i en separat lokal respektive en analys av i vilken utsträckning myndighetens befintliga lokaler kan användas för museets verksamhet och vilka kostnader detta beräknas medföra. Kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet ska beaktas i framtagandet av underlaget.
- om och i så fall hur ett rådgivande organ med experter kan knytas till museet, samt
- hur samverkan med berörda institutioner och museer, exempelvis Stiftelsen Nordiska museet, runt om i landet och internationellt kan etableras.

Sveriges museum om Förintelsen ska bevara och föra vidare minnet av Förintelsen.

Det finns många aktörer som Sveriges museum om Förintelsen bör samverka med – de överlevande, deras anhöriga, det judiska och romska civilsamhället och andra berörda. Från efterkrigstiden finns en stor mängd vittnesmål från överlevande som kommit till Sverige. Berättelser, skriftliga dokument och föremål har bevarats både vid offentliga institutioner och av privatpersoner i Sverige. Vid museer, arkiv och bibliotek finns även en omfattande dokumentation av både den svenska statens och det svenska civilsamhällets agerande under krigets olika faser. Länsmuseumerna och lokala museer, exempelvis Malmö museer, bör få en särskild roll, både för att det underlättar för hela landets befolkning att ta del av verksamheten och för att berättelser, vittnesmål, föremål och platser med anknytning till Förintelsen finns i hela landet. Sveriges museum om Förintelsen bör även samverka med universitet och högskolor och verka för ökad kunskap grundad på forskning om Förintelsen.

Forum för levande historia har enligt förordningen med instruktion (2007:1197) bland annat till uppgift att vara ett nationellt forum som ska främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Därmed är Forum för levande historia en viktig aktör i arbetet med att inrätta Sveriges museum om Förintelsen.

Regeringen har som ambition att Sveriges museum om Förintelsen ska vara inrättat i Statens historiska museer den 1 juli 2022 samt att Sveriges museum om Förintelsen senast den 1 juli 2022 ska inleda en publik verksamhet.

På regeringens vägnar

Amanda Lind

Anna Dammert

Kopia till

Utrikesdepartementet/FMR
Finansdepartementet/BA, ESA, SFÖ
Utbildningsdepartementet/AI MK, F, UH
Forum för levande historia